

megteremtője. A konstantinápolyi Schola Magnaurában végzett tanulmányai után a Hagia Szófia könyvtárosa volt, majd filozófiát tanított egykori iskolájában. A bizánci kormányzat megbízásából követségben járt az araboknál (851) és a kazároknál (860), majd hittérítőnek hívták a morvákhoz. Jelentős munkássága a szláv ábécé kidolgozása. Mint költőt és elbeszélőt is számon tartják. (Sz. 827. Thessaloniké, ma Szaloniki) A bolgár irodalom kistükre, 1969.

Február 15.

— 1933. február 15—16: A bukaresti Grivica Vasúti Műhelyek munkásainak harca a Román Kommunista Párt vezetésevel.

— 75 éve, 1899-ben Lodèveben született Georges AURIC francia zeneszerző. Zenei tanulmányait d'Indy, Rousset és Schmitt irányította. Auric egyike a Hatok csoportjának (Arthur Honegger, Darius Milhaud, Francis Poulenc, Germaine Tailleferre, Louis Durey mellett). Előbb Debussy és Ravel hatása alatt írt, majd Satie művei kellették fel figyelmét. Cocteau Auricnak ajánlotta A kakas és Paprikajancsi című művét. Auric alkotásai között találunk baletteket (*Les Fâcheux* — A szeszélyesek, 1924; *Les Pélicans* — A pelikánok, 1925; *Les Matelots* — A tengerészek, 1925; *La Reine de Coeur* — A szív királynője, 1949; *Phèdre*, 1950), vígoperát (*Sous le Masque* — Álarcos), zongoraműveket (*3 Pastorales*, *Szonatina*, *Kis szvit*), dalokat, kamarazeneműveket, film-kísérőzenét s zenekari darabokat (*Római gyertyák*, *Szvit*, *Nyitány*, *Nocturne*). Zenekritikáit a *Nouvelle Revue Française*-ben és a *Nouvelles Littéraires*-ben közli.

(Benkő)

— 100 éve, 1874-ben Győrött született HORVÁTH Adorján szobrász. Tanulmányait Budapesten, Párizsban, Rómában és Münchenben végezte. Emléktáblákat, síremlékeket, zsánerszobrokat és mellszobrokat faragott: *Kozma Ferenc*; gr. *Széchenyi Miklós*. (Mh. 1943. december 1. Bp.)

— 210 éve, 1764-ben Korsörben született Jens Immanuel BAGGESEN dán költő, író és filozófus. (Mh. 1826. okt. 3. Hamburg) „A felvilágosodás és romantika közti, eszme- és stílustörténetileg igen zűlált, ugyanezért rendkívül tanulságos korszak legnagyobb dán költője és prózaírója. Anyja révén a pietizmus borzongó-gvőnyörködő, individuális érzésvilágából indult, tanulmányai azonban már a francia racionalizmus szabályozott világához közelítették“ (Bernáth István). Verseiből m.: *Világirodalmi antológia* IV. 1956; *Skandináv költők antológiája*, 1967.

— 410 éve, 1564-ben Pisa városában született Galileo GALILEI olasz fizikus, matematikus és csillagász, az új

kori kísérleti tudomány előharcosa és mártírja. Tanításai, a mechanika és a csillagászat terén végzett kutatásai eredményeinek hirdetésével jelentősen hozzájárult a vallási dogmák elleni harchoz. Az inkvizíció elítélte, 1642. január 8-án Arcetriben máglyahalált halt. = M 71. 12. 59.; 69. 2. 62. Juhász Gyula: *Galilei*. ● B. Brecht: *Leben des Galilei*, 1938—39 (m: *Galilei élete*, 1968); Németh László: *Galilei*, 1953.

— 425 éve, 1549-ben Sienában halt meg G. A. Bazzi SODOMA olasz festő, a sienai iskola egyik népszerű alakja. Művészetét a helyi mesterek, J. della Quercia, majd Raffaello és Signorelli hatása teszi eklektikussá. Dolgozott Firenzében, Pisában és Rómában is. A római Stanza della Segnatura díszítését (1508) Raffaello később átfestette. A Villa Farnesina freskósorozata, amely Nagy Sándor életét ábrázolja, szintén Sodoma műve. Sienában főleg a Monte Oliveto Maggiore kolostorában dolgozott (freskósorozat). Fontosabb képei még a *Szt. Család*, *Caritas*, *Feltámadás* (Palazzo Pubblio), valamint az *Ecce Homo*, mely csak töredékeiben maradt meg. Művészete jelentősen befolyásolta a sienai festészet fejlődését. Számos követője volt. Arcképe, melyet Raffaello készített, a nagy mester Stanza della Segnatura-i önarcképe mellett látható. (Sz. 1477 k. VerCELLI) (Orth)

Február 16.

— 35 éve, 1939-ben Bukarestben született Ilie CONSTANTIN költő, prózaíró, publicista, az 50-es évek végén feltűnt román költőnemek egyik neves képviselője. Verseiből m.: Vasile Nicolescu: *Építő Amfion*, 1967; Constantin CUBLEȘAN: *Csillagok* születése. Kv 1972 (uo. könyvészet). M 72. 2. 28.

— 145 éve, 1829-ben Miskolcon született SZERDAHELYI Kálmán színművész, író, műfordító. (Mh. 1872. nov. 14. Nagybánya) M 72. 9. 60.

— 200 éve, 1774-ben Bordeaux-ban született Jacques Pierre RODE francia hegedűművész, zenepedagógus és zeneszerző. Tanulmányait szülővárosában kezdte, majd Párizsban Viotti növendékeként folytatta. A Párizsi Nagyopera hangversenymestere, a Konzervatórium tanára s néhány évig a pétervári cári udvar hegedűse volt. Előadóként Párizsban, Bécsben, Berlinben és Pétervárott szerepelt sikerrel. Művei közül *hegedűversenyei* érdemelnek említést. A mai zenepedagógia is sikerrel használja 24 capriccioját. Hosszú időn át irányadó volt Rodolphe Kreutzerrel és Pierre Baillot-val szerkesztett hegedűiskolája (*Méthode de Violon*). (Mh. 1830. nov. 25.) (Benkő)

— 455 éve, 1519-ben született Gaspard de COLIGNY (*Châtillon*) fran-

cia admirális. II. Henrik halála (1559) után a protestánsok vezére. A Bertalan-éj folyamán, melynek sugalmazói közt volt egyik legnagyobb ellensége, Medici Katalin is, meggyilkolták (1572. aug. 23/24).

— 570 éve, 1404-ben Genovában született Leon Battista ALBERTI olasz humanista, építész, író, a művészetelmélet és bölcsélet kiemelkedő képviselője. (Mh. 1472. április 25. Róma) M 72. 3. 58.

Február 17.

— A Vasutasok napja.

— 140 éve, 1834-ben született Ernst HAECKEL német biológus, a darwinizmus híve, a naturalista természettudomány jeles képviselője. (Mh. 1919. aug. 9.)

— 130 éve, 1844-ben Csekefalván született KOZMA Ferenc pedagógus, író, költő, 1870-től a székelykeresztúri tanítóképző tanára, majd igazgatója, 1880-tól az MTA levelező tagja, 1886-tól Kolozs vm. tanfelügyelője. Munkái: *A Székelyföld közgazdasági és köznevelődési állapota*. Kv 1879; *Mythológiai elemek a székely népköltészet és népéletben*. Bp. 1882; *Brassai Sámuel mint aethetikuss és műkritikus*, 1900; *Zürichi Emlék — Szerettek*. Versek. Székelykeresztúr 1900. (Mh. 1920. május 12.) Márki Sándor: *Kozma Ferenc emlékezete*, 1923.

— 275 éve, 1699-ben Kuckädelben született Georg W. von KNOBELSDORFF építész és festő, a német rokokó egyik előkészítője. Több kastélyt épített: Nagy Frigyes rheinsbergi kastélya, Sanssouci kastély (Potsdam), másokat megnagyobbított: Charlottenburgi kastély, Stadtschloss (Potsdam). Az ő műve a Berlini Opera épülete is (1741—43). (Mh. 1753. szept. 16. Berlin)

Február 18.

— 15 éve, 1959-ben Bukarestben halt meg Alfred ALESSANDRESCU zeneszerző, karmester, pedagógus, a román zeneművészet kiváló személyisége. (Sz. 1893. aug. 2. B) (M 73. 6. 55.)

— 60 éve, 1914-ben Usmankában született Galina NYIKOLAJEVA szovjet orosz író. (Mh. 1963. okt. 18. Moszkva) M 73. 8. 60.

— 125 éve, 1849-ben Stavangerben született Alexander Lange KIELLAND norvég író, a kritikai realizmus híve. Kereskedő családból származott, jogot végzett. Dickens és Turgenev hatása alatt alkotta a norvég realista próza